1878. X. évfolyam. 93. szám. Hétfő, május 13.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független ségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz a minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legelőnyösebb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Tisza Kálmán és a benne csalatkozott prot. egyház.

Debreczen, máj. 13.

Szerettük volna, ha a tiszántuli ref. egyházkerületnek tegnap megkezdődött gyülésén jelen lehettek volna mindazok, kik a folytonos politikai elv és jogfelfogások terén herosztratusi dicsősséget szerzett, Tisza Kálmánnak eljárását s tényeit sokszor önmeggyőződésök ellenére is különböző, a szükségesség álczájával tedezett okoskodásokkal mentegetni szeretik. Hadd látták volna meg, illetőleg győződtek volna meg a felől, hogy Tisza Kálmán a jog- és elvfelfogásnak épen oly nagymestere az egyházi élet terén, — hol pedig kényszerhelyzetről szólani legalább is nevetséges, — mint a politikai téren.

Valóban az egész nap, tárgyalás alatt volt számos miniszteri intézkedés, a mily megdöbbentőleg bizonyitotta a miniszteri beavatkozásoknak a Tisza Kálmán által eddig hirdetett és védett prot. autonomia lábbal tiprását, másfelől épen annyira igazolta, mily nehéz helyzetbe jut még egy egyházi és igy erkölcsi felsőbb hatóság is, midőn oly nemü eljárások által hasonlólag van meglepetve.

Nem tudjuk, melyik volt nagyobb, Tisza Kálmán vakmerősége, vagy az egyházkerület önmérséklete? De hiszen beszéljenek a tények!

Mellőzve e helyen a kisebb jelentőségü tárgyakat, ott volt a jogakadémiák ügyében a magán joghallgatókat illetőleg tett föliratra megérkezett min. leirat, melyben Magyarország vallás és közoktatasügyi miniszterе oly logikával élt, mely egy franciskánus konfráternek méltó dicsősségére szolgál.

Az mondatik ugyanis abban, hogy részéről nem vétetik el a magyarhoni prot. egyházak azon autonomikus joga, hogy az általok fenntartott intézetekben a tanitás miként jét az állam felügyelete mellett intézhessék, de mennyiben épen önmaguknak a prot. felekezeteknek áll érdekében az, hogy növendékeik az államvizsgákon vissza ne utasittassanak, épen ugy önmagoknak áll érdekökben az is, hogy azon jogokról magok lemondjanak.

Pedig **a ki jogáról önmaga mondott le, az nem állithatja, hogy jogától megfosztatott.**

Valóban, méltó okoskodás arra, hogy egy Tisza Kálmán elnöklete alatti vallás és közoktatásügyi miniszter konfráteri logikájáról fényes tanubizonyságot tegyen.

Hát ha nekünk valaki azt mondja, — hogy a hasonlattal éljünk, — add ide vagyonodat, vesd le felső öltönyödet, és annak átadására nemcsak szóval, hanem tettleg kényszerit és mi a kényszerhelyzetnek meghajolva, azt odaadjuk: mondhatja-e a hatalmaskodó, hogy mi tulajdonjogunkról, midőn könyezve azt átadtuk, önmagunk mondtunk le, és az nem erőszakkal vétetett el tőlünk?!

Hát még az ezt követőleg referált ismeretes, „szent“ István király évfordulati névnapjának megünneplését elrendelt, de már hivatalosan visszavont min. rendelethez mit szóljunk?

A visszavonást bár nem mint inditványozva volt, „örömmel,“ hanem inkább a felette érzett, bár elhallgatott megbotránkozással, mi is tudomásul vettük, s megjegyezhetnők rá, ha ily, a hit és lelkiismeretszabadságában való eljárással szemközt élczelni kedvünk volna, hogy nem csodálkozunk a felett, ha Debreczen önmagának ünnepélyesen Messiást deklarált; Messiása viszonzásul a prot. Debreczennek — szentről gondoskodott.

Majd ott volt a beregszászi reform. gymn. esete, hol a min. leirat Beregmegye közigazgatási bizottságának intézkedése s felterjesztése alapján azon gymnásiumot a telekkönyvileg tulajdonjogában biztositott beregszászi ref. egyháznak s azon intézet egyházi felsőbbségét képezett beregi egyházmegyének, és mint legfelsőbb egyházi hatóságának, ezen egyházkerületnek nemcsak beegyezése, hanem minden kihallgatás nélkül, állami intézetté nyilvánitotta, s tényleg birtokába vette.

Igaz ugyan, hogy azon intézet házi ügyeinek vezetésével megbizott iskolai felügyelőség e czélra segédkezet nyujtott. De vajon szabad volt-e azt felhasználni a tulajdonjog szentsége ellen akkor, midőn száz és száz ügyben mondatott ki és tartatott fenn Tisza Kálmán által és jelenlétében a prot. egyház azon autonomikus joga, hogy semminemü ingatlan vagyont, mely a magyarországi egyetemes prot. egyház tulajdonát képezi, egyházi felsőbbségi előleges beleegyezés nélkül, elidegeniteni nem lehet.

Hogy pedig a beregszászi ref. gymn. ilyen volt, bizonyitja az, hogy az nem is azon egyház, vagy város magán tulajdonát képezte, mert annak alapitói közt a vidék egyházai és számos jóltevői, tetemes alapitványnyal szerepelnek.

De ki győzné elsorolni azon miniszteri nemcsak önkényes, hanem a prot. lelkészi testületet méltánytalanul sujtó, kárositó, sőt törvényellenes miniszteri beavatkozásokat, melyek tegnap tárgyalás alá kerültek, ugy hogy önkéntelenül tolul előtérbe e kérdés: vajon a tegnapi meglepetésében fájdalomtelt kebellel csak is előre eredményteleneknek jelzett feliratokra, titakozásokra s óvástételekre szoritkozott egyházkerület tárgyalása minő viharban tört volna ki, ha ezen fölhozott és elhallgatott min. leiratok s a prot. autonomiát alapjában megtámadó intézkedések az absolutismus jogtipró bármelyik kormánya és nem Tisza Kálmán elnöksége alatti minisztérium által lettek volna elkövetve.

— Mikor lesz a képviselőválasztás? Beszélnek uton utfélen a képviselőház felosztatásáról; egyik már juliusban, a másik elébb vagy utóbb jelzi, körtöli az uj választásokat. Pedig a dolog nem igy áll. A mostani országgyülés 1875-ik évi augusztushó 20-ra lett összehiva, természetes, hogy törvényeink utasitása szerint a törvényhozás müködési köre csak f. évi augusztus hó 27-én szünik meg. Ha tehát ő felsége fontos politikai okok miatt előbb fel nem oszlatná az országgyülést, a választás augusztus hó 27-ik után következő hat hét alatt mehet csak végbe rendes körülmények közt, vagy is szeptember hóban októbert közepéig.

— Az osztrákokért. A czukoradóból hazánk átlagos bevétele volt 984,150 frt. mig restitutió fejében fizetett évi 1,964,769 frtot. Vagy is 10 év alatt az osztrák cukoripar támogatására 9,806,190 frtot adott ki. Ehez hozzászámitva az 1868—1877-ki évek 9,841,497 frtnyi jövedelmét, Magyarország pusztán e cimen az utólsó évtized alatt 19,647,687 frttal áldozott Ausztriának.

— A reaktió győzelme. Szombaton a népgyülések tárgyában kibocsátott ukáz tárgyaltatott a képviselőházban. A névszerinti szavazás e napon történt meg. A kormánnyal szavazott 161 képviselő, nemmel 129, távol volt 120 honatya. Tisza Kálmán megmutatta, hogy teljesen benne van a reaktió örvényében. Szilágyi Dezső volt kemény ostorozója Tisza basáskodásának. Tisza meg volt semmisitve s annyira ingerült lőn, hogy Szilágyi ellen oly fogyverekhez nyult, a melyeket a ház elitélt. Illetlenség s gyermekesség volt Tiszától, midőn Szilágyi tanári állására hivatkozott, mintegy azt akarván mondani „vigyázzon Szilágyi és ne opponáljon, ha tanár akar maradni.“ A, ki a kapacitacio ily ily gyalázatos eszközéhez folyamodik, csupán megvetést érdemel. (E tárgygyal holnapi vezérczikkünk bővebben foglalkozik. Szerk.)

— A katonai behivó parancsnak nem engedelmeskedés s az erre való csábitás büntetése tárgyában a kormány törvényjavaslatot terjesztett a ház elé. A törvényjavaslat kimondja, hogy katonai büntettet követ el a katonai esküvel kötelezett azon személy, a ki a behivási parancsnak nem engedelmeskedik s ebbeli bünös mulasztása 8 napnál hosszabb ideig tart. Ezen büntetése 6 hónaptól 1 évig terjedhető börtön, különösen sulyositó körülmények, valamint az elrendelt mozgósitás esetében: 1 évtől 5 évig terjedhető börtön; hadüzenet vagy háboru kiütése esetében pedig 5évtől 10 évig terjedhető börtön. Vétség az, ha a mulasztás 8 napnál nem tartott tovább. Ennek büntetése 3 hónaptól 6 hónapig terjedhető szigoru fogság. A büntetés sulyosbitható, ha a vétség kétszernél többször ismételtetett. Az ellenőrzési szemléről való elmaradás a katonai fegyelmi szabályok szerint fenyitendő. Az engedetlenségre való csábitás, ha a cselekmény a katonai birói hatóságnak alávetett személy által követtetett el büntettet képez és 1 évtől 2 évig terjedhető büntetéssel sulytatik.

Tiszántuli ref. egyházkerület.

— **Közgyülés.** Debreczen, máj. 12. —

Csengery Imre egyházkerületi főjegyző hivataláról lemond, gátló akadályra hivatkozással indokolt lemondása elfogadtatik: a főjegyzői szavazás elrendeltetik. Óhajtandó, hogy a választásoknál tekintetbe vétessék, hogy bár az ily országos kapacitásokba ragaszkodás nagy megtiszteltetést hozna az egyházi közhivatalok betöltésénél szegény ref. egyházunkra, minthogy azonban nagyobbszerü elfoglaltatásaiknál fogva az ily férfiak rendesen gátoltatva vannak abban, hogy hivataluknak kellőleg megfelelhessenek: a választás annak megfelelhető férfiakra — essék.

Az egyházmegyei tisztujitásoknál mindenkor felhozatni szokott egyházkerületi határozati refraint, „bár egyházkerületünk a tisztujitást nem helyesli, mindazon által a lemondottak helyes betöltésére az uj választást elrendeli.“ — most a n.-károlyi egyházmegye elnökeinek lemondásával előjövő eset alkalmából beszünteti; s az uj választást a lemondás elfogadásával egyszerüen elrendeli.

Török Pál dunamelléki ref. szuperintendens, budapesti lelkész, 70 éve elérése alkalmából — kedves — visszaemlékezéssel a debreczeni iskolában eltöltött ifjui éveire e főiskolának 400 frt. alapitványt tett.

A tanitói képesitési igazolványok kiadását megelőző s ennek alapjául szolgáló vizsgák augusztus utolsó s május hó közép napjára tétetnek az eddig szeptember hó első napjain tartott egyszeri határidő helyett.

Gergely Károly, s Elek Lajos már müködő gym. tanárok ünnepélyes eskületétel által hivatalukban megerősittetnek.

Azon mindig, meg mindig ismétlendő kedves stb. miniszteri visszaélés, melyszerint a magyar királyi kultus és közoktatásiminiszter a felségi suprema inspectió czime — illetőleg ürügye alatt a ref. egyház tanügyei dirigálásába a prot. autonomia sérelmével befoly — most ez alkalommal a közép és felsőbb iskolák, jelesen a jogakadémiai magánvizsgák kérdéséből folyólag — elutasittatik.

Elhatároztatott, hogy miként a századokon keresztül élt gyakorlat a suprema inspektiót csak a tudomásvételben látta kifejezettnek, hogy ti: a reform. iskolákban a megkivánt képzettségi mérték eléréséhez vezető eszközök semmi oly valamit, a mi az állam létezése czéljából ellenkezik — netartalmazanak, — ezutánra a főfelügyelet ily irányban gyakorolása végett a közoktatási minisztert tiszteletteljes feliratban egyházkerületünk megkeresi. A miniszteri folytonosan ismétlődő visszaélések végbeszüntetése czéljából kelő igen jó inditvány azonban, hogy t. i. az országgyüléshez egyidejüleg folyamodvány intéztessék a végett, hogy a szabatosan meg nem határozott suprema inspectio végre valahára félreértéseket eltávolitó szabatos fogalmazását törvényhozásunk által kifejtve megtalálja, — elesett, különösen, az országgyülés ezuttali rövid időre terjedésére hivatkozással; mintha bizony az országgyülés ismét megujulva össze nem ülne, s az elintézetlen kérdéseket maga elébevéve el nem intézhetné!

Követeli magának egyházunk, hogy a mely jogokat a törvény alóli kivételek megadására nézve a miniszter követel, mint iskoláink főfelügyelője, egyházunk azokat szintén megadhassa. Azonban a törvény alóli kivételeknek ref. egyházunk barátja nem levén, kinyilatkoztatja, hogy debreczeni jogtani intézetünkben a magánvizsgák tételét még a miniszterileg engedélyezetteknek sem engedi meg.

Jellemző a miniszteri okoskodásban az, hogy a magánvizsgatevőket meg kivánja különböztetni a tanfolyami előadásokat nem hallgatóktól; s hogy ha egyházunk a miniszteri rendelet tartalmát önként elfogadja, akkor autonomikus jogát nem adja fel, mintha bizony a kényszeritett cselekvés és a szabad joggyakorlás egy érzelmü s egy érdemü lenne valaha stb.

A Sz. István-nap megünneplésére vonatkozó rendelet visszavonatván, tudomásul vétetik.

Jellemzetes, s a mai állapotokat illusztráló volt a debreczeni egyház beterjesztése az állami tanitói gyám- és nyugdijintézet tárgyában. Midőn ugyanis az e czélu törvény megengedi, hogy a mely iskolákat fenntartó testület az állami gyám- és nyugdij mennyiséget biztositó saját gyám- és nyugdijintézetet állit fel, nem kényszerittetik az állami követelés fizetésére, s ez érdemben nyilatkozott a miniszteriumnál a debreczeni egyház, s e tekintetbeli szervezkedésre a miniszteriumtól elismerést, s időhaladékot nyert, s erről hiteles iratai vannak, sőt gyám- és nyugdijintézeti szabályzatát a miniszteriumhoz fel is terjesztette, az ohajtatosan ténynyé válandó dolog ellenében azzal lepetik meg, hogy négy évi állami nyugdijintézeti illeték rajta, különben 8 napi ekzekució terhe alatt, 1248 frt összegben, s ennek késedelmi kamataiban bevétetik. Ama szervezkedésre miniszteriumilag engedett időhaladékra nézve pedig az egyház miniszteriumhoz intézett felirására adott válaszban az mondatik, hogy azon időhaladék csak ugy értetett, hogy ha az egyház az állami nyugdijintézet mellett még saját ily intézetet akar alapitani, azt a miniszterium uram ellenzi, és arra adta az időhaladékot! Nem minden figyelen kivül hagyandó, hogy bár ez idő szerint az egyháznak csak 16 tanitóját fogadta el nyugdijazásra, az illetéket 26 tanitót számitva vette be az állam. És az egyház felhagyott a saját tanitói gyám- és nyugdijintézeti ügygyel!

Ebből kifolyólag az egyházmegyék azon sérelmi ügyében, hogy a csak lelkésztanitókkal biró szegény kis egyházaktól is bekövételtetik a nyugdijintézeti évenkénti 12 frt, holott ezen lelkésztanitók soha nem kapnak, nem kaphatnak azon intézettől segélyt, midőn annak segélyezése csak okleveles tanitókra szól, felirás határoztatott. Azon inditvány pedig, hogy az ily lelkésztanitók a szabályos tanitóképességi igazolványnyal láttassanak el, indokolás nélkül elejtetik.

Az árvaügyekben a lelkészi kiadványi dijat fizetéseknek megszüntetésével kiadatni követelt születési-jegyzőkönyvi kivonatok ügyében, a létező országos törvény ama dij fizetését megrendelő póttörvény hozása végetti javaslattételre a miniszteriumhoz felirás határoztatik.

Azon nagy számra felszaporodott lelkészi dijtalan kényszerteendők ellen, melyek által ezen hivatal tulhalmoztatott annyira, hogy a hivatal létezési egyenes czélján sokszor hátrányt kell szenvedni, s a lelkészek magok az illetéktelen államhivatalnokok zaklatásainak tárgyává tétetnek, több felől bejelentett sérelmeknél fogva, miután nem látszanak a miniszterium által a méltányos követelhetőségek csekélyebb számra szállittatni alá, sőt naprólnapra növekesznek, annyira, hogy e miatt a lelkészi hivatal egy fizetéstelen államhivatallá látszik válni, utasittatott az esperesi-kar, hogy azokat összeirván, a miniszteriumhoz terjesztessenek fel, és kéressék elháritásuk a lelkészekről, az elkerülhetlen lelkészi teendők méltányos dijazására pedig illető közegei utján az érdeklett feleket utasitsa stb.

Felmerült ez ügy tárgyalásánál azon gyakori ohajtás, hogy miként a franczia protest. lelkészeknek — miután az állam szolgálatukat igénybe veszi — ugyanaz viszonyos és pedig tetemes dijazást is ad: kormányunk hasonló méltányos elismerésre indittassék; azonban többek által egyházunk önfentartási körülményeiből folyó méltóságára mutatva, a szegénység büszkeségével utasittatott az el, ugy hogy ugy látszik, hogy ha a kormány utánunk hordaná is a dijazásokat, megvetve utasitanók el magunktól azokat.

Ugyancsak felirás határoztatott a beregszászi iskola visszaszerzése ügyében, melyet a birtokos egyház tudta és aláirása nélkül, sőt ellenére az állam elfoglalt, és a felügyeletre jogosult beregi egyházmegye törekvései daczára joga ős és telekkönyvi birtokosának mindezideig vissza nem bocsátott.

Ezek voltak az első nap kiváló fontosságu tárgyai. A mik ezután maradtak, azok leginkább magán természetü ügyek.

A gyülés körülbelől szerdán végeztetik be.

— BUDAPESTI HIREK. Budavár bevételének évforduló napját máj. 21-én ez évben is megülik a budapesti honvédek. **Planquette** a „Kornevilli harangok“ czimü operette irója egyik régi ismerősének levelet irt, melyben kéri, hogy a két legfőbb szereplőnek arczképét küldje meg neki Párisba. Szigligetiné és Sziklai Emilia 6—6 képet küldtek a szerzőnek. **Human** Elise tehetséges énekesnő a napokban fog a nemzeti szinházban fellépni. **A képzőmüvészeti** csarnok épitése 333,396 frtba került. **A kőbányai** fiatalság máj. 30-án nagy majálist rendez, melynek tiszta jövedelme szegény tanulók felruházására fordittatik.

A honpolgári kötelesség.

(Mutatvány Illyés Bálint „Egyházi beszédei“-ből.)

A koronás költő és próféta, midőn hazajáért, Jeruzsálem ékessége, virágzása s boldogságáért könyörög: mindenekelőtt a gyermekekért bocsátja fel buzgó imáját a Jehovához, mondván „A mi fiaink legyenek olyanok, mint a nevekedő plánták és a mi leányaink, mint a templom kökveine hasonlatosságára szépen megfaragott drága kövek!“

Ki ne látná át egy tekintetre, hogy a próféta ezen imájában, jól nevelt fiakért s leányokért esd hazája számára: mert ebben látja mindenek felett annak virágzását.

Igenis! valamint az egyes szüléknek, ugy a polgári társaságnak nemlehet nagyobb dicsősége, mint a jólnevelt fiak és leányok. Ebben van egy nemzet életének, jövőjének rendithetetlen alapköve letéve; ebben van annak legerősebb záloga és biztositéka.

Ha azért igazán szeretitek hazatokat, ha méltók akartok lenni annak szent földére s dicső őseitekre, kik azt drága véren szerezték, oltalmazták s reátok szent örökül hagyták; — ha hü és igaz tagjai akartok lenni a nemzetnek, mely egyedül áll bár a nagyvilágban; de büszkén, felemelt fővel foglal helyet a müvelt nemzetek sorában: neveljetek számára hü és hasznos polgárokat, értelmes és jóerkölcsü honfiakat!

Nem csak szent, de égető kötelességünk is ez nekünk!

A népek életét többé nem a nyers erő hordja a kardok élein, hanem a tudomány és müveltség.

S nézzetek csak körül e hazában! . . . mennyire körül vagyunk itt véve idegen népek rajától s indulatától . . . Nem szellemi erőnk, magasabb müveltségünk tartja-e fenn ezek felett felsőségünket s nem az őrzi-e közöttök nemzetiségünket, életünket? . . . Oh jajj nekünk, ha egyszer felibünk emelkedtek! Jajj nekünk, ha megvetve, s kicsinyelve az ő haladásukat, a henyeség karjaiba dőlve, tétlenül aludjuk át ébredésünk mozgalmas korát! akkor bizonyára fölirhatja homlokunkra ama titkos kéz, a gondviselés keze a prófétának eme szavait „Elvész az én népem, mivel tudomány nélkül való!“

Ne oh ne terheljen e rettenetes vád senkit e hazában közületek! . . . „Neveljétek azért gyermekeiteket a tudomáeyban és az ur beszédének intésében!“ — ezt kivánja legszentebb honpolgári kötelességtek.

— VIDÉKI HIREK. Vukováron Valuschek Emil köztiszteletben álló tüzérkapitány főbe lőtte magát. **Sztupa** Andor szintársulata a nyáron N.-Szebenben fog előadásokat tartani. **Gyömörön** egy parasztleány elásta ujszülött gyermekét. **Alsó-Lugos** községben Demján Simon agyonvágta testvérét és sógornőjét. **A viszlói** erdő meggyuladt, azonban gyors segély érkezett, mely a romboló elemnek gátot vetett. **A szobránczi** hires gyógyfürdő e hó 15-én nyittatik meg. **Szilágymegyét** földtanilag átkutatják a nyáron, saját kérelmére. **Limákon** egy mészárosmester felkötötte magát afeletti bujába, hogy tiz év óta 8000 frtot tett a lutrira s még egy fityinget sem nyert.

LANT.

Az uj kor.

„Más idő és más hatalmak,
Szellem ül a trón felett;
S mely a félvilágot vivta:
Hadur kardja eszme lett!
. . . Dicsőségünk fényirója:
Nyugszik a bárd s kelevéz . . .
S mig henyén nézünk reája:
Mit felirt, mind elenyész!“

Illyés Bálint.

László József (Családi gyászjelentés.) Máté Mária — a maga, a megboldogultnak számos barátja és megszámlálhatatlan tisztelője nevében, mélyen megszomorodott szivvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, a budapesti nemzeti szinház nyugalmazott tagja, és meleg szivü barát **László József** életének 70-ik, boldog házasságuk 13-ik évében — hosszu szenvedés után — folyó hó 10-én egy jobb hazába költözött. Ki egész életét a magyarnyelv, a nemzeti mivelődés, és erkölcsi előhaladás önfeláldozó szolgálatában töltötte el; ki ifjuságának arany-idejét, férfi korának munkabiró erejét, s hajlott életének minden nemesebb indulatait hazájának szentelte; ki a szépért, magasztosért való lelkesedését élő szóval százezrekbe plántálta át; ki mélyen érző szivével, magasan szárnyaló szellemével, s müvészetenek örök-mosolygó hatalmával nemzetének vigasztalója volt jó és rosz napokban egyaránt; ki mint a nemzeti nyelv apostola, mint férj, mint barát, mint ember, mindig mint egész férfiu állott a számára kimutatott helyen: e férfiu nincs többé! — A leforditott fáklya, melylyel a muzsák állanak a ravatal mellett, a magyar hazának és magyar nemzetnek gyászát jelenti azon hü fia felett, ki a nélkülözés és a lemondás korában a haza szeretetből meritette lelkesedését, becsvágyát és minden dicsőségét. Az eszményiért való küzdelemben kimért pályája virágokkal volt behintve azok által, kik őt látták hallottak; e virágok elhervadtak, mint elhervadt elmulandó élete is; de a mienk maradt örökkön élő szelleme: tegyük koporsójára, sirjára a halhatatlanság koszoruját, s a kegyeletes visszaemlékezés könyjei juttassák eszünkbe, hogy tiszteletre méltó és nagy csak az, ki — mint ő — hazáját szereti, érette lelkesedni, élni és halni tud. Nyugodjék csöndesen, béke porain; emléke legyen áldott közöttünk! Földi részei folyó hó 12-én, d. u. 4 órakor fognak minorita-uteczai 4. sz. szállásáról — rövid hallotti könyörgés után — az örök nyugalomnak átadatni. Kolozsvárt, május 10-én 1878.

Kelet.

A felkelők.

A felkelők a muszkákat legujabban ismét megverték Filipopelnél. A muszkák 400 embert veszitettek.

Angol tisztek Prime, Print, Drummond, Maczedóniába négy görög legiót szerveztek és ezeket a rhodopei felkelők hadseregéhez inditották.

A felkelők már Tatár-Bazardsikot is elfoglalták.

A Kaukázusban is kitört a felkelés Kachetiában. Angolok lázitották ott fel a népséget.

Ausztria.

Ausztria részéről már ki van adva a parancs, egyelőre csak két vadász zászlóaljnak és két hegyi ütegnek, hogy nyomuljon be Krivosziéba és ha a montegrói határokon a nyugalom helyre nem áll, akkor nagyobb haderő követendi ezen előcsapatot és ez utasitva van Antivárit elfoglalni.

Anglia.

Az angol gyarmatokbau nagy harczvágy uralkodik, mindenütt nagy sietséggel önkény-

tes csapatokat alakitanak. A canadai kontingens már fel van szerelve, és csak hajóra kell szállani. Az angol kormány fagőzhajókat küld a muszka kalózok üldözésére.

A közönség köréből.

— Nyilt válasz, a „nyilt figyelmeztetésre.“ —

A „Debreczen“-ben id. Boka Sámuel aláirással nyilt figyelmeztetés intéztetett hozzám, illetve társulatomhoz, melyben a nyilvánosság terén az iránt szólittattam fel, hogy jövőben őrizkedjem azon eddig divott szokás ellen véteni, mely szerint vendéglőkben, nyilvános helyeken stb. az elsőbb rendü zenekarok naponként felváltva működtek, figyelmeztetését azon fenyegetéssel zárván be, miképen ellenesetben az én zenekarom egyenként és összesen nyilt versenyre leszünk felhiva általa.

Nem volt szándékom a „nyilt figyelmeztetésnek“ keresztelt ama nevetséges felszólamlásra válaszolni, de a mennyiben abban a közönségről is tétetik említés, mint a mely hivatva leend a nyilt verseny alkalmával a zenekarok elsősége felől döntő véleményt mondani, — ugy a közönség, valamint társulatom irányában kötelességemnek ósmerem feltevésemet megváltoztatva, nehány szóval felelni.

Igenis szokásban volt, hogy az eddig létezett két első rendü zenekar felváltva működött a nyilvános helyeken, mert ugy hozta azt magával azon kölcsönös méltányosság, melylyel alólirott, és a közkedveltségben állott Balázs Kálmán egymás iránt viseltettünk, de miután Balázs elhagyta társulatát, és az ő vezetése alatt álló tagok különböző elemek hozzájárulásával egy csak számokban nagy társulatot alkottak — minden további érdem nélkül — semmiféle a multból eredt ily nemü kötelezettséget nem ismerek.

Jól tudom, hogy e „nyilt figyelmeztetésre“ a f. hó 4-kén este a Bikában rendezett bucsuestély alkalmával történtek szolgáltattak okot, a midőn id. Boka Sámuel azon képzelt jogát vélte megsértettnek, mely szerint ez alkalommal társulata van hivatva a Bikában zenélni, azonban szerencsétlenségére az a kis malheur történt, hogy a bucsuestély rendezője engem hivott fel, hogy a vacsora folyamán zenéljek, mely felszólitást id. Boka S. és társai kedvéért nem is utasithattam vissza, ez eset surolta fel epéjöket és ez szülte meg a „Debreczen“-ben közétett „nyilt figyelmeztetést.“

A mi pedig ennek legfőbb curiosumát képezi, a nyilt versenynyel való fenyegetéseket, arra nézve válaszom az, hogy hivatkozom a jobb izlésü mivelt közönségre, mely az elsőség kérdésében — a nélkül, hogy azt magam vindicáltam volna — itéletét már kimondotta azzal, hogy minden számbavehetőbb körülmények között társulatomnak nyujt előnyt, melyért hálás köszönettel adózom.

E válaszszal magam részéről ez ügyet befejezettnek tekintem.

Oláh József
és zenetársulata.

UJDONSÁGOK.

* **Részvétnyilatkozat.** Patay István özvegyéhez a honvédmenház bizottsága, férje halála alkalmából részvétnyilatkozatot intézett.

* **Debreczenből** a székesfehérvári 1879-diki ipar, termény és állatkiállitás bizottságába a következők választattak meg: Mayer Emil, gőzmalmi müvezető, Rácz György és Stiber Janos iparosok.

* **Tegnap tették sirba** a társaskőreinkben előnyösen ismert aszalai **Kecskés János** hites és váltó ügyvédnek, valamint több éven át sz. kir. Debreczen város volt tisztviselőjének hideg tetemeit. Meghalt május hó 9-én reggel 3 órakor, félévi sulyos betegsége folytán, életének 62-dik és boldog házasságának 36-dik évében, agyszélhüdés következtében. A megboldogult hült tetemei folyó évi május 12-dikén, vasárnap délután 4 órakor a róm. kath. szertartás szerint, szt.-anna-utczai 2546. számu házától, a szt.-anna-utczai sirkertben levő családi sirboltba tétettek örök nyugalomra, az engesztelő szentmise áldozat pedig ma reggel 9 órakor mutattatott be az egek urának. A koporsó körül állottak a boldogult bánatos özvegye: Kecskés Jánosné szül. Fetter Mária; gyermekei és unokái: Dezső neje Mészölyi Vilma, gyermeke Gábor. Erzsébet férje Moser Adolf, gyermeke Irén. Irén férje Keresztényi Imre. Béke az elhunyt poraira!

* **A debreczeni kaszinó** alapszabályai a napokban nyomattak ki, s küldettek meg a tagoknak. Ezek szerint a kaszinónak ez ideig összesen 350 tagja van. Szákfi bátyánk a 351-dik tag.

* **Kevés hijja volt**, hogy ma délután 2 órakor a „Bika“ vendéglőben szerencsétlenség nem történt. Ugyanis egy vidékről bejött ur podgyászát a pinczér földszinti szobájába helyezték el, s a podgyász között volt egy megtöltött fegyver, mely, midőn azt a pinczér felvenni akarta, elsült, s kevés hijja volt, hogy éppen akkor az ablak előtt, melyen a golyók maguknak utat törtek, senki nem járt, mert halál fia lett volna. Nagy gondatlanság vendéglőbe töltött fegyvert vinni.

* **Az „irodalmi s közmüvelődési kör“** alapszabálymódozatainak kidolgozására megbizott küldöttség f. hó 16-án délután 5 órakor (nem pedig e hó 15-én) tartandja első összejövetelét a városháza kis tanácstermében. Mely alkalomra a bizottság tagjai külön értesitvénnyel is meghivatnak.

* **A tiszántuli ref. egyházkerület** jegyzőkönyvileg örökité meg Patay István emlékét.

* **Meghivás.** Az athletikai club t. működő tagjai legyenek szivesek május hó 14-én d. u. 6 órakor a club helyiségében megjelenni. Debreczen 1878. május 13. Elnökség.

* **Elveszett.** Néhai Patay István temetésekor egy kettős fedelü zománczozott női aranyóra elveszett. Az illető megtaláló — kellő jutalom mellett kéretik azt szerkesztőségünknél letenni.

* **Tudomásul.** Mindazok, kik az athletikai club f. hó 19-én tartandó majálisára meghivót nem kaptak, de ahoz igényt tartanak, sziveskedjenek az egylet elnöke Ferenczi Elek urnál jelentkezni.

* **Helyreigazitás.** A mult héten tartott városi bizottsági közgyülési tudósításban foglalt, s a bizottsági tagok választására vonatkozó pontban az a hiba csuszott be, hogy a piacz utczai elnök mellé egyik segédül nem Szatmári Sándor, hanem Szatmári István neveztetett ki. Mit is ezennel helyreigazitunk.

* **A f. évi május 12-én** tartott lövészet eredménye, bevétel: 14 frt. 40 kr. kiadás: 7 frt. 25 kr. maradvány 7 frt. 15 kr. Dijat nyertek: legjobb mélylövésre: Gyürki Sándor 1 db. 2 frtos tallért legtöbb az az 23 hirrel: Nagy Dániel honvéd főhadnagy — 1 drb. 1 frtos tallért.

* **Szerencsétlenség.** Tegnap délután 3 órakor a nagyujutcza végén helybeli lakost Rosenfeld S. hirtelen szélhüdés érte, minek következtében rögtön meghalt.

Olcsó gyógyszer.

Mindenki tudja, mily makacsok szoktak lenni rendszerint a meghülések tüdőhurutok s egyéb hasonló betegségek, s mennyi időbe kerül rendesen gyógyitásuk, hány adag gyógyszert kell e célból fölhasználni. Nem kevésbé tudva van az is, hogy egy elhanyagolt meghülés nagyon gyakran tüdőbajt is von maga után ha mindjárt aszkór nem lesz belőle.

Sokszorosan tett kisérletek bebizonyitották, miszerint a norvégiai kátrány tiszta állapotban s megfelelően előkészitve, meglepően rövid idő alatt csodával határos gyógy erőt bir kifejteni a fönnebbi bajok ellen. Eredeti állapotában a kátrány kellemetlen ize, s ragacsominősége miatt nem vehető be; s igy Guyot, párisi gyógyszerész, arra az eszmére jött, hogy azt kicsiny, gömbölyded, kocsonyanemü burokkal ellátott labdacsnagyságu tokocskákba zárva, nyujtsa a szenvedőknek. És nincs könnyebb e készitmény bevételénél, mely könnyen oldhatóságánál fogva a kátrányt a legnagyobb gyorsasággal hatékonnyá teszi.

Két vagy három Guyot-féle kátrány-tokocska, minden evésnél bevéve, azonnali enyhülést szerez, s a legtöbb esetben elégséges arra, hogy a legmakacsabb meghüléseket és bármely tüdőhurutot, rövid idő alatt megszüntesse. Még az előhaladott tüdővész rombolásait is meg lehet akasztani ily módon, s a beteget abból kigyógyitani; miután ez esetben a kátrány megakadályozza a gümők feloszlását, s a gyógyulás a természet segélyével ily módon gyakorta sokkal gyorsabban megy végbe, mint azt várni vagy remélni lehetne.

Nem lehet e népszerüvé lett szert, ép ugy hatása mint olcsóságánál fogva eléggé ajánlani. Valóban az egész gyógyitás, minden üvegcsében 60 kátrány-tokocska létezvén, nem kerül többe naponként 10—20 krajczárnál, s e mellett minden más orvosság, mint tea, pasztillak, szörp stb. teljesen fölöslegessé válik.

Hogy csakugyan a valódi Guyot-féle kátrány-tokocskákból kapjunk, szükséges arra ügyelni, miszerint az üvegcse ragjegyén Guyot aláirása háromszinü nyomásban rajta legyen.

Kapható Debreczenben Dr. Rothschnek Emil gyógyszerész urnál. II.

Felelős szerkesztő:

SZATMÁRI KÁROLY.

(Szerkesztő lakása: kismesterutca 1385. sz. a.)

HOLVAY GYULA DEBRECZENBEN.

Uj Singer varrógépek raktára.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséggel tudatni, hogy raktáromban az

UJ SINGER VARRÓGÉPEK

még nagyobb mérvben mint az eddigiek és olcsóbban, jobban, mint itt bárhol kaphatók. Továbbá Weehler és Wilson, Howe, Cylinder és más fajta varrógépek iparosok számára. Részletfizetésre is.

A legtökéletesebb tanitással az üzletben vagy háznál, sőt vidéken is. Minden t. gépvevőt tisztelettel meghivom, hogy győződjön meg azon nagy előnyökről, melyeket nyujthatok, de különösen az

uj Singer gépnél.

Midőn a t. hölgyvilág és általában a t. cz. közönség becses bizalmát továbbra is részemre kérem, maradtam

mély tisztelettel

Holvay Gyula,
a varrógépek főraktárának tulajdonosa.

192 1—52

MOLL Seidlitz-pora.

csak akkor valódi

csak akkor valódi

ha minden doboz czimlapján a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

Büntető birósági itéletek ismételten konstatálták czégem és védjegyem meghamisitását; azért óva intem a közönséget az ilyen hamisitványok vásárlása ellen, minthogy azok, csak ámitásra vannak számitva.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 forint o. é.

valódi minőségben kapható az X-szel jelölt czégeknél.

FRANCZIA BORSZESZ SÓVAL.

A legmegbizhatóbb önsegélyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyuladásnál, a legtöbb betegség ellen, mindennemü sebesülések fej-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyilt sebek, rákfekélyek, üszök, szemgyuladás, mindennemü bénulás és sérülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

valódi minőségben a †-tel jelölt czégeknél.

DORSCH-HALMÁJ-ZSIROLAJ
Krohn M. és társától Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. **Ára egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt.** o. é.

valódi minőségben a *-gal jelölt czégeknél.

Raktárak: Debreczenben (x*) Göltl Ferd. gyógyszerész. (x*) Dr. Rothschneck Emil gyógysz. (x*†) Vecsey Viktor gyógysz. (x) Mihalovics István gyógysz. (x) Tamássy Károly gyógysz. (x*) Geréby Fülöp. **Fehérgyarmat** (x) Balika Károly gyógyszerész **Hajdu-Böszörmény** (x) Ray Lajos gyógyszerész. **Kisvárda** (x) Balkányi F. **Mándok** (x) Türk J. A. gyógysz. **Miskolcz** (x) Mayer R. gyógysz. (x) Pasteiner Ferencz. (x†*) Ujházy Károly gyógysz. **Nagybánya** (x) Haracsek József és fia. **Nyiregyháza** (x†*) Tirscher Gyula gyógysz. **Nyirbakta** (x) D. Kohányi gyógysz. **Szolnok** (x) Horánszky István gyógysz. **T.-Ujlak** (x) Royko Viktor gyógysz. **Zilah** (x) Weisz Samu gyógysz. **Szathmár** (x) Losonczy József.

Salicyl-szájviz. A foggyógyászat legilletékesebb tekintélyei itélete szerint kitünő ővszer a fogfájás ellen, melynek hatása egyszersmind üditő és rothadás ellen is jó. Ára 60 kr.

428 38— **A Moll**, k. k. Hof-Lieferant, **Wien**, Tuchlauben Nr. 9,

20 esztendős köhögés, mell-, tüdő- és gyomorbajok a valódi Hoff-féle malátakészitmények használata által megszüntettetnek.

A Hoff János-féle cs. k. malátakésitménygyárnak Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8, továbbá

Budapesten, kalap-utcza 10.

hova a megrendeléseket, kérjük intézni.

41-szer kitüntetve és nyolczszor 1876-ban legmagasabb helyen szabadékozva.

Gradina. Miután az Ön maláta-egészségi csokoládéa gyönge gyomromra igen hasznosnak bizonyult, küldjön nékem ismét 2 fontot az 1 számuból. Kovacevich József, plábánus és szentszéki ülnök. — Az ön malátakivonategészségi söre nem csak huszéves köhögésemet szüntetett meg, hanem ujolag meg is erősitett. Báró Eberhard, alezredes Gubenben. — Zempelburg Marienwerder ker. Maláta-készitményei nálam is majdnem csudálatosmódon sikeresnek bizonyultak; egy emberöltő óta hurutos köhögésben szenvedtem, melyhez most 56 éves koromban jelentékeny testi gyöngeség is járult. Az Ön maláta-kivonat-egészségi sörének hosszabb használata folytán nemcsak visszanyertem testi erőmet, hanem csodálatra méltón regi köhögésem is megszünt. Kemnitzer P. özvegye szül. Gutstad. — Repcelak. Kérlek postafordultával 1 és fél font maláta-egészségi csokoládét és maláta-mellczukorkákat. Be kell ismernem, hogy e készitmények köhögésemet nagyon csökkentették. Kisfaludy Teréz — Domaraz (Csehországban. Miután nőm ki idült köhögésben és gyomorhurutban szenvedett, a jeles Hoff-féle malátakivonat (melyet már kétszer hozattam) használata után jelentékeny javulás érez kérek ujabban egy részt abból küldeni. Gürtler Lipót majorbérlő.

2 frton alul semmisem küldetik.

A valódi nyálfeloldó Hoff-féle malátakivonat mellczukorkák kég papirban vannak.

ÁRAK:

Maláta-kivonat-egészségi sör palackja 60 kr. Láda és palackai: 6 palack 4 frt. — 11 palack 5 frt 60 kr. — 28 palack 16 frt. — 58 palack 32 frt. — negyed kilo malátacsokoládé I. 2 frt 40 kr. II. 1 frt 60 kr. III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségnél árkedvezménnyel.) — Malátaczukorkák zacskója 60 kr. (fél vagy negyed zacskóval is.) — Gyermek táp-malátaliszt 1 frt. — Koncentrált malátakivonat 1 palaczk 1 frt 60 krért is kapható. — Egy kész malátafürfő 80 krba kerül.

Gyári raktar és fő-letét:

Budapesten, kalap-utcza 10. sz.

Bemenet a kapu alatt és Debreczenben, Riok József Zelmós nagykereskedés.

1.60 1—3.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

375,000 birodalmi márka vagy 218,750 forint

fényereményt nyujt kedvező esetben a legujabb nagy pénzsorsjáték, mely a magas kormánytól engedélyezve és biztositva van.

Az uj tervezet előnyös berendezése olyanerü, hogy keves hó lefolyása alatt 7 kisorsolás által 49,600 nyeremény jö biztos eldöntésre, melyek között főnyeremények 375,000 birod. márkával vagy 218,750 o. é. frttal vannak, különlegesen azonban

1	nyerem. á m.	250,000		1	nyer. á m.	12.000
1	„ „ „	125,000		23	„ „ „	10,000
1	„ „ „	80,000		4	„ „ „	8,000
1	„ „ „	60,000		31	„ „ „	5,000
1	„ „ „	50,000		74	„ „ „	4,000
2	„ „ „	40,000		200	„ „ „	2,400
1	„ „ „	36,000		412	„ „ „	1,200
3	„ „ „	30,000		621	„ „ „	500
1	„ „ „	25,000		700	„ „ „	250
5	„ „ „	20,000		28015	„ „ „	138
9	„ „ „	15,000		stb.		stb.

A nyereményhuzások tervszerüleg hivatalosan vannak meghatározva.

E nagy, az állam által biztositott pénzsorsjáték legközelebbi első nyereményhuzására:

1 egész ered. sorsjegy csak márka 6 v. frt 3.50 o. b. j.
1 fél „ „ „ „ 3 „ „ 1.75. „
1 negyed „ „ „ „ 1.25 „ „ . 90 kr.

Minden megbizás azonnal az összeg beküldése, póstautalvány vagy utánvét mellett a legnagyobb gonddal teljesittetik, mindenki saját kezéhez kapván tőlünk az állam czimerével ellátott eredeti sorsjegyet. —

A megrendeltekhez a megkivántató hivatalos tervezeiek ingyen mellékeltetnek, v lamint minden huzás után megküldjük felszólitás nélkül érdekelteinkne, a hivatatalos lajstromot is.

A nyeremények kifizetése mindig pontosan állami kezesség mellett történik, s vagy közvetlen küldetik meg, vagy az érdekeltek kivánsága szerint Ausztrfa nagyobb helyein létező összeköttetéseink által teljesittetik.

Gyüjtődénk mindig kegyeltetett a szerencse általi s ugyanott a sok jelentékeny nyeremény között a legelső főnyeremények is lettek gyakran megnyerve, mvlyek az illetőknek közvetlenül ki is fizettettek.

Előre láthatólag az ilyen legszilárdabb alapon nyugvó vállalat egész bizton mindenfelé igen éléuk részvételre számithat, a miért is kérjük az érdeklődéket, hogy minden irányban eleget tehessünk. megrendeléseiket minél előbb, minden esetre pedig f. évi május 31-ike előtt hozzánk juttatni szeveskedjenek.

KAUFMANN & SIMON,

Bank- und Wechselgeschäft in Hamburg.

Vétele és eladása mindennemü államkötvények, vasuti részvények és kölcsönsorsjegyeknek.

P. S. Egyidejüleg kZszönetet mondunk az iránt unk eddig táplált bizalomért, és a midőn az uj sorsjáték kezdetén érdekeltjeink részvételét kérnők, kijelentjük, miszerint ezután is törekvésünk leend, folyton pontos és szilárd kiszolgálás által teljes megelégedésüket kiérdemelni. A fi

166. 1—6.

Ujonnan berendezett

A város közepén

István herczeg szálloda

V. Laferl szálloda-tulajdonos

Budapesten Ferencz József-tér.

I. és II. emeleten utczai-szoba 1 ágygyal 1.50 s 2 ft
I. és II. „ „ 2 „ 2.20 s 2.60 kr
I. és II. „ udvari-szoba 1 ágygyal 70 kr
I. és II. „ „ 2 „ 1.40 kr.

Kiszolgálat nem számittatik.

186. 1—10.

90 szobával

Kilátás a Dunán a láncz hid mellett.

A debreczeni első ipartársulati-bank t. cz. részvényesei **a folyó évi május hó 26-dikán vasárnap délelőtt 9 órakor,**

a városház kistanácstermében tartandó 5-dik évi

rendes közgyülésre.

tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

a. Igazgatósági jelentés.
b. Felügyelő bizottsági jelentés.
c. Számadások megvizsgálása, mérleg megállapitása és a felmentvény, az igazgatóság, ugy felügyelő bizottság részére.
d. Az igazgatóságból kilépettek helyére, uj igazgatósági tagok megválasztása.
e. Alaptőke leszállitása és erre vonatkozó
f. Az alapszabályok netaláni módositása.
g. Oly kérdések, melyeket netán az igazgatóság jónak lát a közgyülés határozata alá bocsátani.

Mindazon részvényesek, kik ezen közgyülésen résztvenni kivánnak, részvényeiket az alapszabályok 82. és 83-ik §. értelmében, t. i. 3 nappal a közgyülés előtt az intézet pénztáránál letenni kötelesek, kivévén a vidéki részvényesek, azt a közgyülés napján, legkésőbb 8 óráig is letehetik.

Debreczen, 1878. április hó 25-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

169. 3—3.

Haszonbéri hirdetés.

Az Elepen 10 nyilas jó minőségü szántó föld a rajta levő épületekkel együtt folyó 1878 évi octóber 1-ső napjától számitandó 3 vagy több évre kedvező feltételek mellett haszonbérbe adandó.

Értekezhetni iránta helyben nagycsapóutcza 332 szám alatti háznál lakó megbizottal.

184. 2—3.

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt**

Debrecen, 1878. nyomatott Tiszai Dániel örökösei könyvnyomdájában.